

A CASH FLOW KIMUTATÁS – A BEFEKTETÉSI DÖNTÉSEK NÉLKÜLÖZHETETLEN INFORMÁ- CIÓFORRÁSA

THE CASH FLOW STATEMENT - AN INDIS- PENSABLE SOURCE OF INFORMATION FOR INVESTMENT DECISIONS

*Dr. Böcskei Elvira¹,
Sereg Nikolett²*

^{1, 2}Pénzügyek Tanszék, BME Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar,
Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Magyarország

Kulcsszavak: számviteli törvény, pénzügyi kimutatások, cash flow, befektetési döntések, piaci szereplők

Keywords:

accounting law, financial statements, cash flow, investment decisions, market participants

Összefoglalás

Ma már több mint három évtizede annak, hogy Magyarországon is létrejöttek az első vállalkozások. A pénzügyi számvitel területét a Számviteli törvény szabályozza. A számviteli beszámolók nyilvánosak, így a gazdálkodó vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről és azok alakulásáról objektív információ áll a piaci szereplők rendelkezésére. A számvitel egyrészt egy belső, másrészt a külső környezet felé irányuló információs rendszer. Elsősorban ez a kettősség okozza a vele kapcsolatos kritikai észrevételeket.

Évek óta viták keresztútjába áll, hogy a vállalkozásokra nehezedő adminisztrációs terhek, számviteli szabályok, túlzott elvárásokat tartalmaznak-e? És egyúttal kérdés az is, hogy melyek azok az információk, amelyek nélkülözhetetlenek az érintettek megalapozott döntéshozatalához?

Cikkünkben a cash flow kimutatás tételeinek bemutatásával annak szerepére és jelentőségére kívánunk rávilágítani. Kutatásunk egyik központi kérdése, hogy a kiegészítő melléklet részét képező cash flow kimutatás csupán csak egy kötelezően elkészítendő dokumentum, vagy valóban nélkülözhetetlen információkat szolgáltat a számvitel érintettjeinek, a piac szereplőinek?

Abstract

It has been more than three decades since the first businesses were created in Hungary. Act C of 2000 on Accounting regulates the field of financial accounting. Accounts of enterprises are public, so market participants are provided objective information on their economic, financial, and income situation. Accounting is an internal information system on the one hand and an information system towards the external environment on the other. This duality is primarily the cause of critical comments.

For years, there has been controversy over whether the administrative burdens and accounting rules imposed on enterprises can be too demanding? Parallel to this, there is an open question. What essential information should be published in the accounts, which helps to make grounded decisions for the stakeholders?

¹ Kapcsolattartó szerzők: Dr. Böcskei Elvira Tel.:06 30 485-8970;
e-mail cím:dr.bocskei.elvira@gmail.com; bocskei@finance.bme.hu

In our article, we want to highlight the role and importance of presenting information in the Statement of Cash flows. One of the central questions of our research is that the Statement of Cash flows is only a mandatory document included in the notes on accounts, or does it truly provide essential information for stakeholders?

1. Bevezetés

A számviteli törvény – a 2000. évi C. törvény a számvitelről – megteremtette a jogszabályi háttérrel arra vonatkozóan, hogy a beszámolókat valós, hű képet nyújtsanak az adott vállalkozásról. Az évente kötelezően elkészítendő számviteli beszámoló része a mérleg, az eredménykimutatás és a kiegészítő melléklet, amely adott időpontra (mérleg fordulónapra) vonatkozóan tartalmazza a vállalkozás vagyoni-, pénzügyi-, jövedelmi helyzetét. A legmagasabb beszámolási formát – az éves beszámolót – készítő vállalkozások számára a beszámolóval egyidejűleg üzleti jelentést is kell készíteni, amely során a vállalkozás vagyoni, pénzügyi, jövedelmi helyzete úgy kerül bemutatásra, hogy a múltbeli tényadatok mellett figyelembe veszi a várható jövőbeni kockázatokat.

Kutatásunk során a kiegészítő melléklet részét képező cash flow kimutatás szerepére, jelentőségére fókuszálunk.

Kérdésként merül fel, hogy a kiegészítő melléklet részeként elkészítendő cash flow kimutatás egy kötelezően elkészítendő dokumentum, vagy valóban nélkülözhetetlen információt szolgáltat a számvitel érintettjeinek, a piac szereplőinek? Különösen annak ismeretében, hogy egy dinamikus, gyorsan változó gazdasági környezetben élünk, ahol a digitalizáció térhódítása révén az időtényezőnek kiemelt a szerepe.

Mielőtt a kérdésre egyértelmű választ adnánk, ismernünk kell, hogy a jogalkotónak mi (volt) a célja a számvitel törvény megalkotásával, továbbá azzal, hogy a beszámolókat nyilvánosak és közzététele törvényileg is szabályozott.

A jogalkotó egyértelműen kifejezte, hogy a piaczgazdaság működéséhez nélkülözhetetlen, hogy a piac szereplői számára, döntéseik megalapozása érdekében – mind a vállalkozók, mind a nem nyereségorientált szervezetek, valamint az egyéb gazdálkodást folytató szervezetek, vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről és azok alakulásáról – objektív információk álljanak rendelkezésre [15].

Évek óta viták keresztjébe áll, hogy a vállalkozásokra nehezedő adminisztrációs terhek, számviteli szabályok, túlzott elvárásokat tartalmaznak-e?

Ugyanakkor a beszámolót, és ennek részeként a cash flow kimutatást is számos kritika éri, többek között, hogy mennyiben szolgálja a menedzsment célokat, mennyiben járul(hat) hozzá a célok megvalósításához².

A számvitel egyrészt egy belső, másrészt a külső környezet felé irányuló információs rendszer. A számviteli törvény a pénzügyi számvitel területét szabályozza, tág teret hagyva a vezetői számvitelnek, hogy a szervezetek önállóan alakíthassák ki saját vezetői számvitelüket. Elsősorban ez a kettősség okozza a kritikai észrevételeket, és egyúttal kérdés is, hogy melyek azok az információk, amelyek nélkülözhetetlenek a döntések megalapozásához?

² A cash flow kimutatás jelentőségére a kutatók már az 1990-es évek elején felhívták a figyelmet. Elsősorban a befektetők szemszögéből vizsgálták, különösen az osztalékfizetési feltételeknek való megfelelés, továbbá a külső finanszírozási igények szükségességének kérdése volt az, amely alapján úgy ítélték meg, hogy ezek olyan nélkülözhetetlen információk, amelyek közzététele befolyással vannak a befektetők döntéseire. Az adózott eredmény alakulásának, a pénz bevételeknek és kiadásoknak, a közöttük levő eltérések okainak feltárására is igény mutatkozott, elsősorban befektetői oldalról [6].

2. Cash flow kimutatás, cash flow tervezés

A cash flow egy forgalmi (flow) szemléletű kimutatás, amelyben az adott időszak alatt realizált bevételeket állítjuk szembe a pénzkidadásokkal. Tartalmaz tehát minden olyan folyamatot, amelynek alakulása befolyással volt az adott időszakban realizált készpénzállomány változására. Mindezek következtében a cash-flow értéke megegyezik a pénzbevételek és pénzkidadások különbségével, vagyis részletesen jellemzi a pénzeszközök állományváltozását, továbbá ami ennél is fontosabb, hogy az azt kiváltó okokat is feltárja. Leegyszerűsítve tehát a cash flow készpénzáramlást (készpénzforgalmat) jelent, azaz olyan gazdasági kimutatás, amely a pénzállomány alakulásának folyamatát mutatja be, egy adott időszak alatt.

A gazdasági eseményeket csoportosíthatjuk úgy is, hogy jártak-e készpénzmozgással, avagy sem. A cash flow kimutatásban mindig csak a készpénzmozgással járó gazdasági események kimutatása valósul meg.

A kimutatás lehet egyrészt a *külső szervek számára készített elemzés* viszonyítási alapja, másrészt a menedzsment, azaz a belső érdekcsoportok számára készülő elemzések, tervezések alapját is képezheti, a bázishoz mért fejlődés, a tervhez való viszonyítás, továbbá az eltéréselemzés megállapítására vonatkozóan (menedzsment eszköz). Az éves beszámoló kiegészítő mellékletében közzétett cash flow – miután adott időpontra, a mérleg fordulónapjára vonatkozóan tartalmazza a pénzeszköz állomány változását –, elsősorban a külső fél számára szolgáltat információt.

A *menedzsment célokat szolgáló kimutatást* jellemzően ennél jóval gyakrabban – havi, heti, napi rendszerességgel – is elkészítik, ugyanis az érintetteknek eltérő az információigényük a kimutatással szemben. A vezetés célkitűzéseinek középpontjában a szükséges pénzeszköz-állomány optimális szinten tartása áll, figyelembe véve, hogy a készpénzhiány fizetési nehézségeket idézhet elő, míg a kihasználatlan pénzeszköz-állomány nem eredményez hozamot [7].

A *cash flow tervezés* során a gazdálkodó a jövőbeni várható pénzeszköz igény felmérésére, a várható bevételekre és a pénzkidadásokra fókuszál. A vezetésnek fel kell mérnie az adott időszak várható pénzbevételeit és kiadásait, az un. nettó pénzáramokat. Az elemzett időszak hosszának meghatározása a vállalkozás döntési körébe tartozik. Az üzleti terv részeként elkészített éves cash flow terv általában havi bontású. Abból a szempontból, hogy a cash flow előrejelzés eredményes legyen, két fontos körülmény célszerű figyelembe venni. Egyrészt, hogy a cash flow kimutatásokat milyen időbeli bontásban (havi, negyedéves) állítják-e össze, másrészt, hogy milyen gyakorisággal készítik [14]. A beszámoló részét képező és a menedzsment számára elkészítendő cash flow kimutatások jellemzően havonta készülnek, tekintve, hogy egy szervezet életritmusát havi ciklusban határozhatjuk meg, havonta jelentkeznek a működéssel kapcsolatos meghatározó költségek (munkabér stb.). Likviditási gondok esetén azonban heti, esetlegesen napi bontású cash-flow tervezés lehet indokolt.

A cash flow terv alapvetően kettős célt szolgál:

- információszolgáltatást a terv - tény elemzéshez és tervezéshez,
- a jövőbeni pénzszükséglet felmérését.

A cash-flow terv pontosságának kulcsa a várható értékesítés előrejelzése, illetve az értékesítés és a pénzbevétel között eltelt idő lehető legpontosabb felmérése.

Az értékesítés nagyságának tervezéséhez szorosan hozzátartozik az eladásokkal szorosan összefüggő fizetési feltételek meghatározása.

Tervezni kell a készpénz, illetve a hitelben történő értékesítés arányát. Az adott értékesítéshez kapcsolódóan viszonylag nagy pontossággal meghatározhatók a termelési, készletezési költségek.

A *kiadási oldalon* az anyag és árubeszerzés ütemezése, készletezési költségek, ugyanolyan lényeges szerepet játszanak a vállalkozás pénzállományának alakulásában, mint a bevételi oldalon az árbevétel, bevétel pénzügyi realizálása.

2.1. A cash flow kimutatás szerepe, jelentősége a kettős könyvvizetés rendszerében

A vagyoni helyzet alakulásáról a mérlegből nyerünk információkat, míg az adott időszak eredményéről az eredménykimutatás ad képet.

Mindazonáltal a kettős könyvvizetést végző vállalkozások esetében sem a mérleg sem az eredménykimutatás nem ad pontos képet a pénzforgalomról, a készpénzállományban bekövetkezett változásokhoz vezető folyamatokról és az azokat kiváltó okokról.

A gazdálkodók a könyvelés során a bevételeket, a költségeket és a ráfordításokat abban az időszakban mutatják ki, amely időszakban felmerülnek, függetlenül attól, hogy a tételek jóváírásra vagy terhelésre kerültek-e. A könyvelésben, és ez által az eredménykimutatásban megjelenő bevételek nem feltétlenül jelentik azt, hogy a pénz a vállalkozó bankszámlán jóváírásra került, a kettő elkülönül egymástól. Ugyan ez vonatkozik a költségekre és a ráfordításokra is, ugyanis ami költségként, ráfordításként megjelenik, nem biztos, hogy már pénzkiráramlással is járt. És természetesen fordítva is igaz, hogy a pénzkiráramlás nem feltétlenül jelenti azt, hogy az azonnal költségként meg is jelenik³.

A cash-flow kimutatás választ ad a gazdálkodó fizetőképességét érintő kérdésekre, arra, hogy a pénzforgalom alakulása szempontjából, a menedzsment számszerűsítve is láthatja döntéseinek – nem csak az eredményre gyakorolt – hatását. A szabad pénzeszköz naprakész kimutatása elengedhetetlen gazdálkodási feltétel [10].

A gazdasági folyamatok az elmúlt évtizedben felgyorsultak. A versenyhelyzet, a gazdasági életben való sikeres helytállás, kikényszeríti a piaci változásokra való gyors reagálási készséget és képességet [8, 9]. Mindehhez szükséges – a komplex mutatószámokra épülő, és azok elemzését is magában foglaló vállalati helyzetképpel párhuzamosan – a pénzeszköz állományában bekövetkezett változások ismerete, ez által is biztosítva a kockázatvállalás optimális szintjét. A cash flow kimutatás jelzi, hogy a vállalkozás adott tevékenységével készpénzt termelt, vagy éppen ellenkezőleg, veszteséget termelt [3, 4].

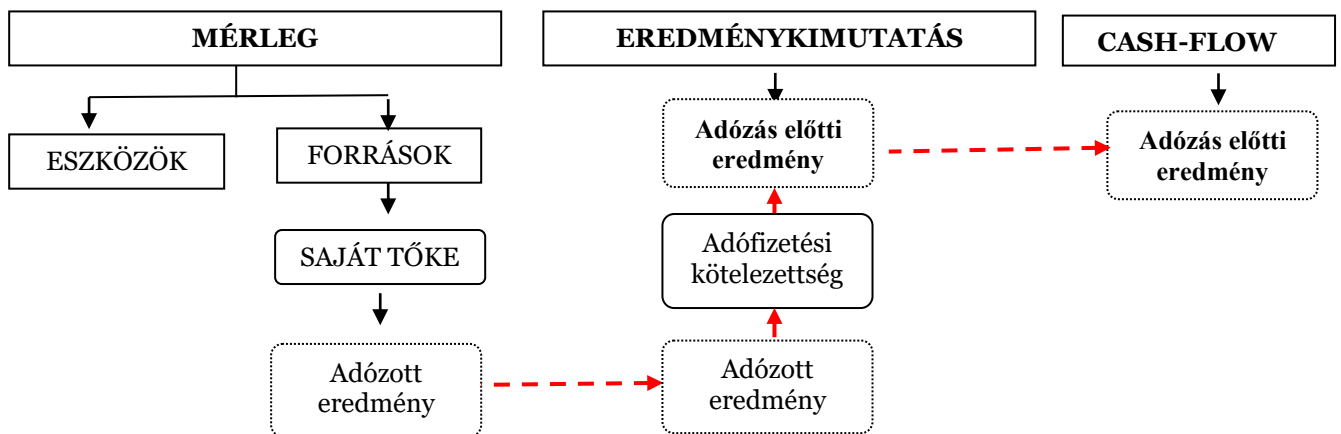
A gazdálkodó finanszírozásáról is tájékoztat (a működő tőke állományváltozása – indirekt cash flow), arról, hogy adott készpénz rendelkezésre állásához a szállítói kötelezettség növekedése, vagy éppen a forgótőke állományának csökkenése vezetett.

³ A gazdasági folyamatok megértéséhez a kettős könyvvizetés logikájának, továbbá az azt alátámasztó számviteli alapelvek teljes körű ismerete nélkülözhetetlen. Témánk szempontjából az összemérés és az időbeli elhatárolás elvének kiemelt szerepe van. Az *összemérés elve* alapján az adott időszak eredményének meghatározásakor a tevékenységek adott időszaki teljesítéseinek elismert bevételeit és a bevételeknek megfelelő költségeit (ráfordításait) kell számításba venni, függetlenül a pénzügyi teljesítéstől. Az összemérés elve felhívja a figyelmet arra, hogy a bevételeknek és költségeknek ahhoz az időszakhoz kell kapcsolódniuk, amikor azok gazdaságilag felmerültek (Sztv. 15. § (7)) [15].

Az *időbeli elhatárolás elve* pedig a két, vagy több évet érintő gazdasági események helyes elszámolására vonatkozik. Az olyan gazdasági események kihatásait, amelyek két vagy több üzleti évet érintenek, az adott időszak bevételei és költségei között olyan arányban kell elszámolni, ahogyan az az alapul szolgáló időszak és az elszámolási időszak között megoszlik (az időbeli elhatárolás elve). (Sztv. 16. § (2)) [15].

2.2. A cash flow kimutatás felépítése – a pénzeszköz állományváltozásának számviteli bemutatása⁴

A mérleg az eredménykimutatás és a cash flow közötti kapcsolatok rendszerében az adózott, továbbá az adózás előtti eredménynek kiemelt szerepe van.

1. sz. ábra: A mérleg az eredménykimutatás és cash flow kapcsolata

Forrás: Saját ábra (2000. évi C. törvény a számvitelről felhasználásával)

A cash flow kimutatás információigénye:

- a vizsgált időszak mérlegének nyitó és záró tétele
- a vizsgált időszak eredménykimutatásának adatai
- kiegészítő információ (főkönyvi és analitikus nyilvántartásokból)

A cash flow kimutatás elkészítésekor a könyvvezetési adatokra támaszkodunk, így a mérleg és eredménykimutatás tételeinek ismeretében határozzuk meg a kimutatások egyes kategóriáinak értékét. Kiegészítő információkra, korrekciós tételek számbavételére is szükség van, a halmozódások kiszűrése végett.

A cash flow-kimutatás felépítése jogszabály által rögzített, amely áll:

- Szokásos tevékenységből származó pénzeszközváltozása (Működési cash flow)
- Befektetési tevékenységből származó pénzeszköz változása (Befektetési cash flow)
- Pénzügyi műveletekből származó pénzeszközváltozásra (Finanszírozási cash flow).

A szokásos tevékenységből származó pénzeszközváltozásra, vagyis a működési cash flow kimutatására kétféle módszer alakult ki, a direkt és az indirekt módszer.

⁴ A Nemzetközi Számviteli Standardok ajánlásainak és a nemzetközi gyakorlatnak megfelelően is a számviteli törvény már 1997. január 1-jétől a mérleg és az eredménykimutatás mellett – a kiegészítő melléklet részeként – az éves beszámolót készítőik esetében kötelező jelleggel előírta a cash flow-kimutatás elkészítését (a pénzintézetekre vonatkozóan már 1995. január 1-jétől kötelező volt elkészíteni).

2.2.1. Cash flow kimutatás direkt módszerrel

A *direkt módszer* a működésből származó készpénzbevételek és kifizetések legfontosabb kategóriáit veszi figyelembe.

A működésből származó legnagyobb készpénzbeáramlás a vásárlók részéről történő befizetések. Ehhez jönnek még a kamatbevételek és a befektetések után kapott osztalék.

A készpénzkiáramlás nagy részét a szállítóknak történő kifizetések, valamint a munkabérek, kamatköltségek és adófizetések adják.

- Pénzbeáramlás a vevőktől
- Pénzbevételek egyéb működési tevékenységből

Pénzbevételek működési tevékenység miatt (I)

- Pénzkifizetések a szállítóknak
- Adófizetések
- Egyéb működési pénzkidadás

Pénzkidadások a működési tevékenység miatt (II)

Nettó cash flow működési tevékenységből (I.-II.)

2.2.2. Cash flow kimutatás indirekt módszerrel

Az *indirekt* módszer kiindulási alap az adózott eredmény, amit korrigálni kell azokkal a tételekkel, amelyek az eredmény nagyságát ugyan befolyásolják, de tényleges pénzmozgással nem járnak.

Működési tevékenységből származó pénzeszközváltozás⁵:

Adózás előtti eredmény⁶

- Pénzforgalmat nem érintő ráfordítások, veszteségek, értékcsökkenési leírás (+)
- Pénzforgalmat nem érintő bevételek (+)
- Forgóeszközök és rövid lejáratú kötelezettség számlák változásai (+)

A működési tevékenységből származó pénzeszközváltozás tételes megjelenése a cash flow kimutatásban

MŰKÖDÉSI CASH FLOW (I)

- Korrigált adózás előtti eredmény (+)
- Elszámolt amortizáció (+)

⁵ A pénzmozgással nem járó befektetési és finanszírozási tételek korrekciót idéznek elő a működési cash flow-ban. A korrekciókat az érintett mérleg soroknál korrekciós sor beiktatásával kell végrehajtani. Ha valamely tétel a befektetési cash flow-ba tartozik (mint a kapott osztalék, a tárgyi eszközök eladásának bevétele), akkor azt a tételt a működési cash flow nem tartalmazhatja, annak eredményhatását ki kell szűrni [15].

⁶ Az adózás előtti eredményt korrigálni kell a tulajdoni részesedések után kapott osztalékkal, részesedéssel, az apportba átadott eszközökön elért eredménnyel, a fejlesztési céllal véglegesen kapott, illetve véglegesen átadott pénzeszközökkel, az eszközhöz kapcsolódó elengedett [15].

- Elszámolt értékvesztés és visszairás (+)
- Céltartalék képzés és felhasználás különbözete (+)
- Befektetett eszközök értékesítésének eredménye (+)
- Szállítói kötelezettség változása (+)
- Egyéb rövid lejáratú kötelezettség változása (+)
- Passzív időbeli elhatárolások változása (+)
- Vevőkövetelés változása (+)
- Forgóeszközök (vevőkövetelés és pénzeszköz nélkül) változása +
- Aktív időbeli elhatárolások változása +
- Fizetett adó (nyereség után) -
- Fizetett osztalék, részesedés

Befektetési tevékenységből származó pénzeszközváltozás:

Bevételi oldalon kerül kimutatásra:

- Befektetett eszközök eladásnak bevétele
- Kapott osztalék, részesedés

Kiadási oldalon kerül kimutatásra:

- Befektetett eszközök beszerzésének pénzkidadásai

A befektetési tevékenységből származó pénzeszközváltozás tételes megjelenése a cash flow kimutatásban

BEFEKTETÉSI CASH FLOW (II)

- Befektetett eszközök eladása (+)
- Hosszú lejáratra nyújtott kölcsönök és elhelyezett bankbetétek törlesztése, megszüntetése, beváltása (+)
- Hosszú lejáratra nyújtott kölcsönök és elhelyezett bankbetétek (-)
- Kapott osztalék, részesedés (+)

Pénzügyi tevékenységből származó pénzeszközváltozás⁷

Bevételi oldalon kerül kimutatásra

- Részvénykibocsátással alaptőke emelésével kapcsolatos pénzbeáramlás
- Kötvénykibocsátás, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok kibocsátásának bevétele
- Hitel és kölcsön felvétele
- Véglegesen kapott pénzeszköz
- Hosszú lejáratra nyújtott kölcsönök és elhelyezett bankbetétek törlesztése, megszüntetése, beváltása

Kiadási oldalon kerül kimutatásra:

- Saját részvények, üzletrészek visszavásárlásával kapcsolatos pénzkidadások,
- Kötvény és hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokkal kapcsolatos pénzkidadások
- Hitel és kölcsön törlesztése, visszafizetése
- Hosszú lejáratra nyújtott kölcsönök és elhelyezett bankbetétek
- Véglegesen átadott pénzeszköz

A finanszírozási tevékenységből származó pénzeszközváltozás tételes megjelenése a cash flow kimutatásban

FINANSZÍROZÁSI CASH FLOW (III)

- Részvénykibocsátás, tőkebevonás (tőkeemelés) bevétele (+)
- Kötvény és hitelviszonyt megtestesítő értékpapír kibocsátásának bevétele (+)

⁷ A véglegesen kapott pénzeszköz a finanszírozási cash flow-ba tartozik, így annak időbelileg elhatárolt összegét a működési cash flow passzív időbeli elhatárolások változása nem tartalmazhatja [15].

- Hitel és kölcsön felvétele (+)
- Véglegesen kapott pénzeszköz (+)
- Részvénybevonás, tőke kivonás (tőkeleszállítás) (-)
- Kötvény és hitelviszonyt megtestesítő értékpapír visszafizetése (-)
- Hitel és kölcsön törlesztése, visszafizetése (-)
- Véglegesen átadott pénzeszköz (-)

A *pénzeszköz változását (IV)* a működési, a befektetési és a finanszírozási cash flow értékeiből számítjuk ki. Ugyanakkor a pénzeszköz *mérleg szerinti változásának (V) egyezőségéhez* szükséges még a devizás pénzeszközök átértékelésének figyelembevétele⁸.

A cash flow elemzés során elsőként elemezzük, hogy a vállalkozás rendelkezésére álló pénzeszközök mely tevékenységi területen, mely tevékenységek révén képződtek, és felhasználásukra mely gazdálkodási területen került sor.

3. Számviteli cash flow, versus menedzsment cash flow

Számviteli aspektusból vizsgálva a cash flow kimutatást, a három nagy szabályrendszer – US GAAP, IFRS és a hazai gazdálkodókra vonatkozó 2000. évi C. törvény – hasonló módon három kategóriát különböztet meg, a működési, a befektetési és a finanszírozási tevékenységből származó pénzeszközváltozást.

A *működési cash flow* a vállalat fő tevékenységéből származó pénzmozgásokat jeleníti meg, kiegészülve azokkal az egyéb pénzmozgásokkal melyek nem sorolhatók egyik kategóriába sem. A *befektetési cash flow* a befektetett eszközök állományváltozásához kapcsolódó pénzáramokat veszi számításba. A *finanszírozási cash flow* azokat a pénzáramokat mutatja be, amelyek a mérleg forrás oldalán bekövetkező változásokért felelősek, továbbá a véglegesen átadott és átvett pénzeszközöket. A kimutatás utolsó sora a *pénzeszköz állományban* bekövetkező változást tartalmazza.

A működési cash flow-t a gyakorlatban általában indirekt módon készítik a vállalatok, mivel a szabályozások ezt lehetővé teszik, míg a befektetési és finanszírozási cash flow direkt módon készül. Az *indirekt (közvetett) levezetés jellemzően eredménykategóriából* indul ki, majd a mérleg, eredménykimutatás és analitikus nyilvántartás megfelelő soraival korrigálja a tényleges pénzmozgással nem járó tételeket, míg a *direkt (közvetlen) megközelítés* a tényleges pénzmozgásokat veszi sorra⁹.

Mindkét levezetés (direkt és indirekt) a pénzmozgást mutatja be, azonban célszerű átgondolni, hogy melyik modellt alkalmazzák, mennyiben nyújt többletinformációt a részletesebb kimutatás az adott vállalkozás számára [5].

Ahhoz, hogy megértsük a pénzeszköz változásának az egyes kategóriákba való besorolásának jelentőségét a szakirodalom számos esetet ismertet¹⁰. A pénzeszközben bekövetkezett változás számszerűen ugyan azonos, azonban nem mindegy, hogy az egyes tételeket a működési,

⁸ Pénzeszközök mérleg szerinti változása = Pénzeszközök változása (I+II+III) + Devizás pénzeszközök átértékelése (+) [15].

⁹ Nincs egységes álláspont az indirekt és a direkt módszer mellett. Az indirekt módszer mellett érvelők álláspontja szerint a valós pénzmozgással nem járó korrekciós tételek bemutatására e módszer alkalmasabb, mint a direkt módszer [1]. A direkt módszer mellett érvelők viszont az indirekt módszer létjogosultságát kérdőjelezzik meg [2]. Talán nem véletlen, hogy a direkt és indirekt módszer kombinációja terjedt el [11].

¹⁰ Azon könyvelési tételeket, amelyeket az anyagjellegű ráfordítások között kellett volna elszámolni, hibásan tőkebefektetésként tüntettek fel, így a befektetési tevékenységből származó pénzeszközállományt érintette, és nem a működési cash flowt, ezzel megtévesztve a piaci szereplőket, a beszámoló felhasználóit [13].

a befektetési, vagy a finanszírozási cash flow közé soroljuk. A helytelen besorolás ugyanis megtevesztheti a piaci szereplőket, téves döntések sorozatát eredményezheti [11, 12, 13].

4. Összefoglalás

A cash flow kimutatás létjogosultsága megkérdőjelezhetetlen, ezt számos nemzetközi példa is mutatja. Külső érdekcsoportok számára is olyan többletinformációt hordozhat, amely révén tájékozódhatnak arról, hogy az adott vállalkozás kötelezettségeit tudja-e teljesíteni és nem utolsó sorban a potenciális osztalékfizetés alakulása is prognosztizálhatóvá válik.

Az, hogy a *menedzsment igényét* már nem elégíti ki az évente kötelezően elkészítendő, múltbeli adatokat tartalmazó kimutatás, érthető. Így idővel megjelent a számviteli cash flow mellett a menedzsment célokat szolgáló cash flow. A gazdálkodó szervezetek működése, teljesítménye eltérő, ebből adódóan a menedzsment céloknak alárendelt cash flow-*k felépítése, tartalmi elemi eltérések (eltérhetnek)* a számviteli törvény által előírt kimutatástól.

Mind ezek mellett hangsúlyozzuk, hogy szükséges a szabályozás, megteremtve ezzel a pénzeszközök változására ható tényezők egységes értelmezését. Ugyanakkor abból adódóan, hogy nemzetközi vonatkozásban a számviteli rendszerek nem egységesek, egy-egy terminológia eltérő értelmezésének eredményeként a különböző rendszerek (US GAAP, IFRS, magyar Sztv.) kimutatásaiban az egyes tételsorok eltérhetnek.

Irodalomjegyzék

- [1] Anthony, Robert N. [1997]: "Financial Reporting in the 1990s and Beyond." Accounting Horizons, vol. 11, no. 4 (December):107–111
- [2] Bahnsen, Paul R., Paul B.W. Miller, and Bruce P. Budge [1996]: "Nonarticulation in Cash Flow Statements and Implications for Education, Research and Practice." Accounting Horizons, vol. 10, no. 4 (December):1–15.
- [3] Böcskei Elvira [2013]: A vállalati életciklus hanyatló szakaszának felismerése, a társadalmi felelősség kérdése a vezetői számvitel információtartalmán keresztül. Controller Info. Copy & Consulting Kft. 2013/5-6. pp. 4-8. ISSN 2063-9309
- [4] Böcskei Elvira – Bács Zoltán – Fenyves Veronika – Tarnóczi Tibor [2015]: Kockázati tényezők lehetséges előrejelzése, a gazdálkodás felelősségének kérdése a számviteli beszámolókból nyerhető adatok tükrében 2015/III/3. Controller Info. Copy & Consulting Kft. 7-15. o. ISSN 2063-9309
- [5] Böcskei Elvira – Bachusz Norbert [2011]: Cash-flow kimutatás szerepe, jelentősége a controlleri munkában. A Controller, Ecovit Kft. 2011/4. pp. 7-12. ISSN 1787-3983
- [6] Epstein, Marc J; Pava, Moses L. [1992]: How useful is the Statement of Cash flows? Management Accounting; Montvale Köt. 74, Kiad. 1, (Jul 1992): 52.
- [7] Fenyves, V. [2014]: Vállalati teljesítményértékelés pénzügyi mutatók és a DEA felhasználásával ACTA SCIENTIARUM SOCIALIUM 40 pp. 133-146. , 14 p.

- [8] Fenyves, V. [2019]: Controllerekkel szembeni munkaerőpiaci elvárások vizsgálata CONTROLLER INFO VII : 4 pp. 33-40. , 8 p.
- [9] Fenyves V. – Tarnóczy T. [2019]: Examination of the expectations of controllers on the labour market CORPORATE OWNERSHIP AND CONTROL 17 : 1 pp. 60-70. , 11 p.
- [10] Kertész László- Zéman Zoltán [2016]: A cash flow módszertani megközelítése 2016/IV/4. Controller Info. Copy & Consulting Kft. 33-37. o. ISSN 2063-9309
- [11] O. Whitfield Broome [2004]: Statement of Cash Flows: Time for Change!,Financial Analysts Journal, 60:2, 16-22, DOI: 10.2469/faj.v60.n2.2605
- [12] Maremont, Mark [2002]: “How Is Tyco Accounting for Its Cash Flow?” Wall Street Journal (5 March):C1–2.
- [13] Solomon, Deborah [2002]: “Adelphia Overstated Cash Flow, Revenue over Past Two Years.” Wall Street Journal (11 June): B5.
- [14] Szóka Károly [2008]: Kis- és középvállalkozások előremutató pénzügyi tervezési lehetőségei KHEOPS tanulmánykötet KHEOPS Automobil-Kutató Intézet,2008. pp. 70-84
- [15] 2000. évi C. törvény a számvitelről https://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A0000100.TV